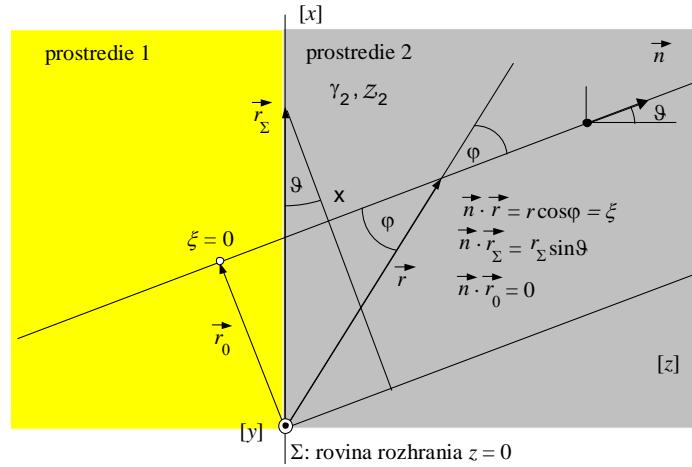

Súčin $\vec{n} \cdot \vec{r} = |\vec{n}| |\vec{r}| \cos \varphi = r \cos \varphi = \xi$ vyjadruje vzdialenosť v "lokálnej" súradnicovej sústave, meranú od miesta ktoré je určená polohovým vektorom $\vec{r}_0$. Podľa obrázku je ďalej zrejmé, že polohový vektor $\vec{r}_\Sigma$ ktorý leží v ľubovoľnom bode rozhrania Σ (rovina $z=0$), spĺňa vzťah: $\vec{n} \cdot \vec{r}_\Sigma = r_\Sigma \sin \vartheta = \eta$.

Každá zo zložiek poľa, podľa obrázkov prílohy (na konci) znázorňujúcich šikmý dopad elektromagnetického vlnenia na rozhranie dvoch prostredí, v prípadoch, označených ako $\perp$ a $\parallel$, bude v symbolike komplexných vektorov popísaná formálne rovnako:

$$\begin{aligned} \vec{\mathcal{E}}_d(\vec{r}) &= \vec{\mathcal{E}}_{d0} e^{-\gamma_1 \vec{n}_d \cdot \vec{r}}, & \vec{\mathcal{H}}_d(\vec{r}) &= \vec{\mathcal{H}}_{d0} e^{-\gamma_1 \vec{n}_d \cdot \vec{r}}, & \vec{n}_d \times \vec{\mathcal{E}}_{d0} &= Z_1 \vec{\mathcal{H}}_{d0} \\ \vec{\mathcal{E}}_r(\vec{r}) &= \vec{\mathcal{E}}_{r0} e^{-\gamma_1 \vec{n}_r \cdot \vec{r}}, & \vec{\mathcal{H}}_r(\vec{r}) &= \vec{\mathcal{H}}_{r0} e^{-\gamma_1 \vec{n}_r \cdot \vec{r}}, & \vec{n}_r \times \vec{\mathcal{E}}_{r0} &= Z_1 \vec{\mathcal{H}}_{r0} \\ \vec{\mathcal{E}}_p(\vec{r}) &= \vec{\mathcal{E}}_{p0} e^{-\gamma_2 \vec{n}_p \cdot \vec{r}}, & \vec{\mathcal{H}}_p(\vec{r}) &= \vec{\mathcal{H}}_{p0} e^{-\gamma_2 \vec{n}_p \cdot \vec{r}}, & \vec{n}_p \times \vec{\mathcal{E}}_{p0} &= Z_2 \vec{\mathcal{H}}_{p0} \end{aligned}$$

Komplexné vektory $\vec{\mathcal{E}}_{d0}, \vec{\mathcal{H}}_{d0}, \vec{\mathcal{E}}_{r0}, \vec{\mathcal{H}}_{r0}, \vec{\mathcal{E}}_{p0}, \vec{\mathcal{H}}_{p0}$ prislúchajú dopadajúcej (d), odrazenej (r) a prechádzajúcej (p) vlne v mieste $\vec{r} = 0$. Po oboch stranách rozhrania (v prostredí 1 a 2) sú fázory elektrickej a magnetickej intenzity: $\mathcal{E}_{d0} = Z_1 \mathcal{H}_{d0}, \mathcal{E}_{r0} = Z_1 \mathcal{H}_{r0}$ resp. $\mathcal{E}_{p0} = Z_2 \mathcal{H}_{p0}$, viazané "jednoduchšími" vzťahmi ako príslušné rovnice s komplexnými vektormi uvedené vyššie.

V ďalšom budeme vychádzať z toho, že na rozhraní ($\vec{r} = \vec{r}_\Sigma$) zaznamenávame spojitosť tangenciálnych zložiek $\vec{E}_{1t} = \vec{E}_{2t}, \vec{H}_{1t} = \vec{H}_{2t}$ (reálnych) vektorov:

$$\underbrace{\vec{\mathcal{E}}_d(\vec{r}_\Sigma) + \vec{\mathcal{E}}_r(\vec{r}_\Sigma)}_{\vec{\mathcal{E}}_{1t}} = \underbrace{\vec{\mathcal{E}}_p(\vec{r}_\Sigma)}_{\vec{\mathcal{E}}_{2t}}, \quad \underbrace{\vec{\mathcal{H}}_d(\vec{r}_\Sigma) + \vec{\mathcal{H}}_r(\vec{r}_\Sigma)}_{\vec{\mathcal{H}}_{1t}} = \underbrace{\vec{\mathcal{H}}_p(\vec{r}_\Sigma)}_{\vec{\mathcal{H}}_{2t}}$$

Treba však zvlášť uvážiť prípady s odlišnou priestorovou orientáciou vektorov poľa: $\perp$ - vektor $\vec{E}$ je kolmý na rovinu dopadu (vektor $\vec{E}$ má na rozhraní len tangenciálne zložky); $\parallel$ - vektor $\vec{E}$ leží v rovine dopadu (je s ňou rovnobežný), takže vektor ktorý má na rozhraní len tangenciálne zložky - je vektor $\vec{H}$. Tieto okolnosti sú v komplexnej symbolike vyjadrené rovnosťami:

Prvý prípad $\perp$: $\vec{\mathcal{E}}_1 \equiv \vec{\mathcal{E}}_{1t}, \vec{\mathcal{E}}_2 \equiv \vec{\mathcal{E}}_{2t}$, a súčasne $\vec{\mathcal{H}}_1 = \vec{\mathcal{H}}_{1t} + \vec{\mathcal{H}}_{1n}, \vec{\mathcal{H}}_2 = \vec{\mathcal{H}}_{2t} + \vec{\mathcal{H}}_{2n}$

komplexné vektorové rovnice

fázorové rovnice

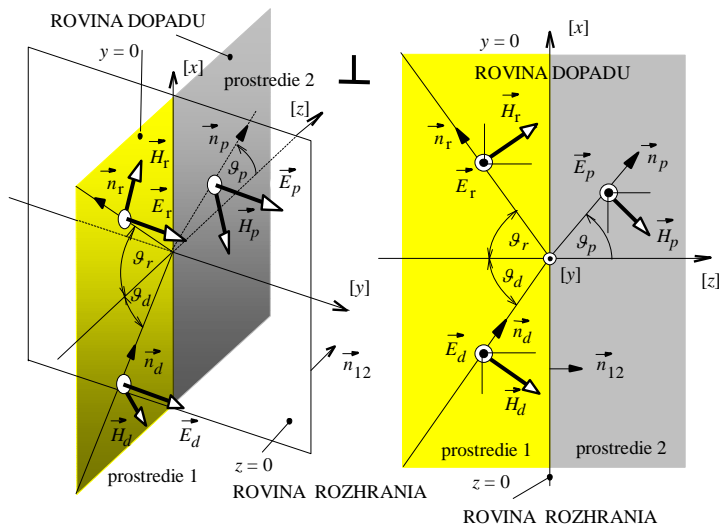
$$\underbrace{\vec{\mathcal{E}}_d(\vec{r}_\Sigma) + \vec{\mathcal{E}}_r(\vec{r}_\Sigma)}_{\vec{\mathcal{E}}_1} = \underbrace{\vec{\mathcal{E}}_p(\vec{r}_\Sigma)}_{\vec{\mathcal{E}}_2}$$

$$\underbrace{\mathcal{E}_d(\vec{r}_\Sigma) + \mathcal{E}_r(\vec{r}_\Sigma)}_{\mathcal{E}_1} = \underbrace{\mathcal{E}_p(\vec{r}_\Sigma)}_{\mathcal{E}_2}$$

$$\underbrace{\vec{\mathcal{H}}_d(\vec{r}_\Sigma) + \vec{\mathcal{H}}_r(\vec{r}_\Sigma)}_{\vec{\mathcal{H}}_{1t}} = \underbrace{\vec{\mathcal{H}}_p(\vec{r}_\Sigma)}_{\vec{\mathcal{H}}_{2t}}$$

$$\underbrace{\mathcal{H}_d(\vec{r}_\Sigma) - \mathcal{H}_r(\vec{r}_\Sigma)}_{\mathcal{H}_{1t}} = \underbrace{\mathcal{H}_p(\vec{r}_\Sigma)}_{\mathcal{H}_{2t}}$$

← platí len pre tangenciálne zložky $\mathcal{H}_t$

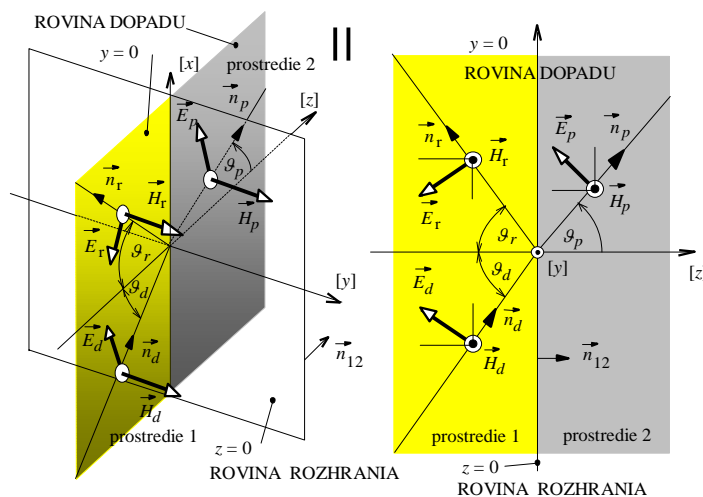
V prvom prostredí sú súhlasne orientované vektory $\vec{E}_d, \vec{E}_r$. Normálové zložky $\vec{H}_{dn}, \vec{H}_{rn}$ sú orientované tiež súhlasne, ale tangenciálne zložky $\vec{H}_{dt}, \vec{H}_{rt}$ sú orientované opačne. Tangenciálna zložka $\vec{H}_{dt}$ v prvom a tangenciálna zložka $\vec{H}_{pt}$ v druhom prostredí, sú však opäť orientované rovnakým smerom.

Druhý prípad $\parallel$: $\vec{\mathcal{H}}_1 \equiv \vec{\mathcal{H}}_{1t}$, $\vec{\mathcal{H}}_2 \equiv \vec{\mathcal{H}}_{2t}$ a súčasne $\vec{\mathcal{E}}_1 = \vec{\mathcal{E}}_{1t} + \vec{\mathcal{E}}_{1n}$, $\vec{\mathcal{E}}_2 = \vec{\mathcal{E}}_{2t} + \vec{\mathcal{E}}_{2n}$

komplexné vektorové rovnice   fázorové rovnice

$$\underbrace{\vec{\mathcal{H}}_d(\vec{r}_\Sigma) + \vec{\mathcal{H}}_r(\vec{r}_\Sigma)}_{\vec{\mathcal{H}}_1} = \underbrace{\vec{\mathcal{H}}_p(\vec{r}_\Sigma)}_{\vec{\mathcal{H}}_2} \quad \underbrace{\mathcal{H}_d(\vec{r}_\Sigma) + \mathcal{H}_r(\vec{r}_\Sigma)}_{\mathcal{H}_1} = \underbrace{\mathcal{H}_p(\vec{r}_\Sigma)}_{\mathcal{H}_2}$$

$$\underbrace{\vec{\mathcal{E}}_{dt}(\vec{r}_\Sigma) + \vec{\mathcal{E}}_{rt}(\vec{r}_\Sigma)}_{\vec{\mathcal{E}}_{1t}} = \underbrace{\vec{\mathcal{E}}_{pt}(\vec{r}_\Sigma)}_{\vec{\mathcal{E}}_{2t}} \quad \underbrace{\mathcal{E}_{dt}(\vec{r}_\Sigma) - \mathcal{E}_{rt}(\vec{r}_\Sigma)}_{\mathcal{E}_{1t}} = \underbrace{\mathcal{E}_{pt}(\vec{r}_\Sigma)}_{\mathcal{E}_{2t}} \quad \leftarrow \text{platí len pre tangenciálne zložky } \mathcal{E}_t$$

V prvom prostredí sú súhlasne orientované vektory $\vec{H}_d, \vec{H}_r$. Normálové zložky $\vec{E}_{dn}, \vec{E}_{rn}$ sú orientované tiež súhlasne, ale tangenciálne zložky $\vec{E}_{dt}, \vec{E}_{rt}$ sú orientované opačne. Tangenciálna zložka $\vec{E}_{dt}$ v prvom a tangenciálna zložka $\vec{E}_{pt}$ v druhom prostredí, sú však opäť orientované rovnakým smerom.

Vzhľadom na (predpokladané) nekonečne rozľahlé rovinné rozhranie medzi prostredím 1 a 2 dostaneme rovnaké podmienky v jeho ľubovoľnom bode, nezávisle od $\vec{r}_\Sigma$, aj pri $\vec{r}_\Sigma \rightarrow 0$, čo predstavuje bod $(x,y,z) \equiv (0,0,0)$. Aby sme však tieto podmienky odvodili, musíme najprv uvažovať o všeobecnom bode $\vec{r}_\Sigma$.

Ak má byť splnené, $\perp$: $\vec{\mathcal{E}}_1 \equiv \vec{\mathcal{E}}_{1t}$, $\vec{\mathcal{E}}_2 \equiv \vec{\mathcal{E}}_{2t}$, resp. $\parallel$: $\vec{\mathcal{H}}_1 \equiv \vec{\mathcal{H}}_{1t}$, $\vec{\mathcal{H}}_2 \equiv \vec{\mathcal{H}}_{2t}$, musí byť:

$$\begin{aligned}
\mathcal{E}_{d0}e^{-\gamma_1\vec{n}_d\cdot\vec{r}_\Sigma} + \mathcal{E}_{r0}e^{-\gamma_1\vec{n}_r\cdot\vec{r}_\Sigma} &= \mathcal{E}_{p0}e^{-\gamma_2\vec{n}_p\cdot\vec{r}_\Sigma} & \mathcal{H}_{d0}e^{-\gamma_1\vec{n}_d\cdot\vec{r}_\Sigma} + \mathcal{H}_{r0}e^{-\gamma_1\vec{n}_r\cdot\vec{r}_\Sigma} &= \mathcal{H}_{p0}e^{-\gamma_2\vec{n}_p\cdot\vec{r}_\Sigma} \\
\mathcal{E}_{d0}e^{-\gamma_1r_\Sigma\sin\vartheta_d} + \mathcal{E}_{r0}e^{-\gamma_1r_\Sigma\sin\vartheta_r} &= \mathcal{E}_{p0}e^{-\gamma_2r_\Sigma\sin\vartheta_p} & \mathcal{H}_{d0}e^{-\gamma_1r_\Sigma\sin\vartheta_d} + \mathcal{H}_{r0}e^{-\gamma_1r_\Sigma\sin\vartheta_r} &= \mathcal{H}_{p0}e^{-\gamma_2r_\Sigma\sin\vartheta_p} \\
\mathcal{E}_{d0} + \mathcal{E}_{r0} &= \mathcal{E}_{p0} \leftarrow \text{splnené pri } r_\Sigma = 0 & \mathcal{H}_{d0} + \mathcal{H}_{r0} &= \mathcal{H}_{p0} \leftarrow \text{splnené pri } r_\Sigma = 0
\end{aligned}$$

To v oboch prípadoch vedie k požiadavke rovností $e^{-\gamma_1r_\Sigma\sin\vartheta_d} = e^{-\gamma_1r_\Sigma\sin\vartheta_r} = e^{-\gamma_2r_\Sigma\sin\vartheta_p}$. Prvú z nich možno splniť pre každé r_Σ len ak: $\sin\vartheta_r = \sin\vartheta_d \Rightarrow \vartheta_r = \vartheta_d$, čo znamená že uhol odrazu je rovnaký ako uhol dopadu. Zjednodušíme zápis zavedením nového označenia $\vartheta_d \equiv \vartheta_1$, $\vartheta_r \equiv \vartheta_1$ a $\vartheta_p \equiv \vartheta_2$. Potom druhá rovnosť, známa ako Snellov zákon (lomu) vedie k podmienke: $\gamma_1\sin\vartheta_1 = \gamma_2\sin\vartheta_2$. Teraz už môžeme položiť $r_\Sigma = 0$. Z obrázkov v prílohe sa ľahko zistí, že tangenciálne zložky ($\perp$: $\vec{H}_t$ a $\parallel$: $\vec{E}_t$) sú vyjadrené kosínovými priemetmi pri príslušných uhloch ϑ_1, ϑ_2 , takže fázorové výrazy nadobudnú tvar, $\perp$: $\mathcal{E}_{d0} + \mathcal{E}_{r0} = \mathcal{E}_{p0}$, $(\mathcal{H}_{d0} - \mathcal{H}_{r0})\cos\vartheta_1 = \mathcal{H}_{p0}\cos\vartheta_2$; $\parallel$: $\mathcal{H}_{d0} + \mathcal{H}_{r0} = \mathcal{H}_{p0}$, $(\mathcal{E}_{d0} - \mathcal{E}_{r0})\cos\vartheta_1 = \mathcal{E}_{p0}\cos\vartheta_2$. Dosadíme postupne vzťahy, $\perp$: $\mathcal{H}_{d0} = \mathcal{E}_{d0}/Z_1$, $\mathcal{H}_{r0} = \mathcal{E}_{r0}/Z_1$ a $\mathcal{H}_{p0} = \mathcal{E}_{p0}/Z_2$; $\parallel$: $\mathcal{E}_{d0} = Z_1\mathcal{H}_{d0}$, $\mathcal{E}_{r0} = Z_1\mathcal{H}_{r0}$, $\mathcal{E}_{p0} = Z_2\mathcal{H}_{p0}$. a dostaneme, $\perp$: $(\mathcal{E}_{d0} - \mathcal{E}_{r0})Z_2\cos\vartheta_1 = \mathcal{E}_{p0}Z_1\cos\vartheta_2$; $\parallel$: $(\mathcal{H}_{d0} - \mathcal{H}_{r0})Z_1\cos\vartheta_1 = \mathcal{H}_{p0}Z_2\cos\vartheta_2$. Odkiaľ, po menších úpravách, odvodíme

$$\begin{aligned}
\tau_\perp &= \frac{\mathcal{E}_{p0}}{\mathcal{E}_{d0}} = \frac{2Z_2\cos\vartheta_1}{Z_2\cos\vartheta_1 + Z_1\cos\vartheta_2}, & \rho_\perp &= \frac{\mathcal{E}_{r0}}{\mathcal{E}_{d0}} = \frac{Z_2\cos\vartheta_1 - Z_1\cos\vartheta_2}{Z_2\cos\vartheta_1 + Z_1\cos\vartheta_2}, & \tau_\perp - \rho_\perp &= 1, \\
\tau_\parallel &= \frac{\mathcal{H}_{p0}}{\mathcal{H}_{d0}} = \frac{2Z_1\cos\vartheta_1}{Z_1\cos\vartheta_1 + Z_2\cos\vartheta_2}, & \rho_\parallel &= \frac{\mathcal{H}_{r0}}{\mathcal{H}_{d0}} = \frac{Z_1\cos\vartheta_1 - Z_2\cos\vartheta_2}{Z_1\cos\vartheta_1 + Z_2\cos\vartheta_2}, & \tau_\parallel - \rho_\parallel &= 1.
\end{aligned}$$

Tieto, tzv. Fresnelove vzťahy, spolu so Snellovým zákonom $\gamma_1\sin\vartheta_1 = \gamma_2\sin\vartheta_2$ resp. $\sin\vartheta_2 = \frac{\gamma_1}{\gamma_2}\sin\vartheta_1$,

$$\cos\vartheta_2 = \sqrt{1 - \left(\frac{\gamma_1}{\gamma_2}\right)^2 \sin^2\vartheta_1}, \text{ pri známých charakteristických (vlnových) impedanciách } Z_1, Z_2 \text{ a konštantách}$$

šírenia (vlnových konštantách) γ_1, γ_2 a danom uhle dopadu ϑ_1 umožňujú stanoviť prenosový (transmisný) koeficient τ a koeficient odrazu (reflexný koeficient) ρ . Vzhľadom na definíciu týchto koeficientov zo vzťahov, $\perp$: $\mathcal{E}_{d0} + \mathcal{E}_{r0} = \mathcal{E}_{p0}$; $\parallel$: $\mathcal{H}_{d0} + \mathcal{H}_{r0} = \mathcal{H}_{p0}$ dostaneme,

$$\perp: \mathcal{E}_{d0}(1 + \rho_\perp) = \mathcal{E}_{p0} = \tau_\perp \mathcal{E}_{d0} \Rightarrow 1 + \rho_\perp = \tau_\perp;$$

$$\parallel: \mathcal{H}_{d0}(1 + \rho_\parallel) = \mathcal{H}_{p0} = \tau_\parallel \mathcal{H}_{d0} \Rightarrow 1 + \rho_\parallel = \tau_\parallel.$$

Fázory príslušných zložiek poľa ($\mathcal{H}$ v prvom a $\mathcal{E}$ v druhom prípade) potom určíme na základe ich väzby s impedanciou prostredia. Oba diskutované prípady sa stotožnia pri uhle dopadu $\vartheta_1 \equiv 0$, tzv. *kolmý dopad*, kedy:

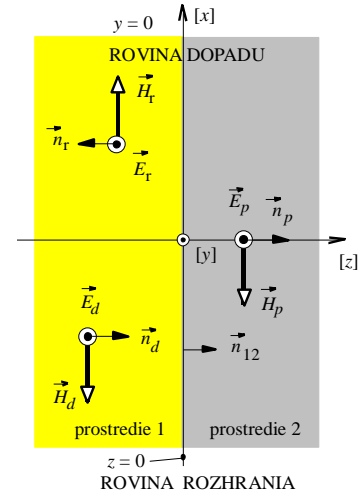
$$\begin{aligned}
\tau_\perp &= \frac{\mathcal{E}_{p0}}{\mathcal{E}_{d0}} = \frac{2Z_2}{Z_2 + Z_1}, & \rho_\perp &= \frac{\mathcal{E}_{r0}}{\mathcal{E}_{d0}} = \frac{Z_2 - Z_1}{Z_2 + Z_1}, & \tau_\perp - \rho_\perp &= 1 \\
\tau_\parallel &= \frac{\mathcal{H}_{p0}}{\mathcal{H}_{d0}} = \frac{2Z_1}{Z_1 + Z_2}, & \rho_\parallel &= \frac{\mathcal{H}_{r0}}{\mathcal{H}_{d0}} = \frac{Z_1 - Z_2}{Z_1 + Z_2}, & \tau_\parallel - \rho_\parallel &= 1
\end{aligned}$$

tu sú všetky zložky vlnenia sú vzhľadom na rozhranie tangenciálne.

ŠPECIÁLNE PRÍPADY:

Brewsterov uhol, $\vartheta_1 \equiv \vartheta_B$, **koeficient odrazu je nulový**, vlnenie je bez zbytku pohltené druhým prostredím, neodráža sa. **Kritický uhol**, $\vartheta_1 \equiv \vartheta_K$, **koeficient odrazu má jednotkovú amplitúdu**, nastáva totálny odraz. Vlnenie v druhom prostredí má zmenený charakter (pozri ďalej) - tesne za rozhraním totiž *nie je pole* "zrazu" *nulové!* - prechod musí byť spojitý. Ak sú veličiny γ_1, γ_2 komplexné, vzťahy $\gamma_1\sin\vartheta_1 = \gamma_2\sin\vartheta_2$ resp.

$\cos\vartheta_2 = \pm \sqrt{1 - \left(\frac{\gamma_1}{\gamma_2}\right)^2 \sin^2\vartheta_1}$ môžu viesť ku komplexným uhlom ϑ_1, ϑ_2 . Uhol ϑ_2 bude komplexný aj pri reálnych hodnotách γ_1, γ_2 , (rozhranie medzi ideálnymi magnetodielektrikami, $\kappa_1 = 0, \kappa_2 = 0$) aj pri reálnom uhle dopadu: $\vartheta_1 \geq \vartheta_K$.

Brewsterov uhol ϑ_B - *prvý prípad*: z podmienky $\rho_{\perp} = 0$ vyplýva $Z_2 \cos \vartheta_1 = Z_1 \cos \vartheta_2$. Súčasne platí $\gamma_1 \sin \vartheta_1 = \gamma_2 \sin \vartheta_2$ (Snellov zákon). V prípade ideálnych magnetodielektrík, kedy $Z_1 = \sqrt{\mu_1 / \varepsilon_1}$, $Z_2 = \sqrt{\mu_2 / \varepsilon_2}$ a $\gamma_1 = j\omega\sqrt{\mu_1 \varepsilon_1}$, $\gamma_2 = j\omega\sqrt{\mu_2 \varepsilon_2}$, po dlhšej úprave dostaneme: $\operatorname{tg} \vartheta_1^{\perp} = \sqrt{\frac{\mu_2}{\mu_1} \frac{\varepsilon_1 \mu_2 - \varepsilon_2 \mu_1}{\varepsilon_2 \mu_2 - \varepsilon_1 \mu_1}}$, čo

pri $\varepsilon_1 = \varepsilon_2$ vedie k výrazu $\operatorname{tg} \vartheta_1^{\perp} = \sqrt{\frac{\mu_2}{\mu_1}}$. **Brewsterov uhol** ϑ_B - *druhý prípad*: z podmienky $\rho_{\parallel} = 0$ vyplýva

$Z_1 \cos \vartheta_1 = Z_2 \cos \vartheta_2$ a vzhľadom Snellov zákon, v ideálnych magnetodielektrikách opäť dostaneme:

$$\operatorname{tg} \vartheta_1^{\parallel} = \sqrt{\frac{\varepsilon_2}{\varepsilon_1} \frac{\varepsilon_2 \mu_1 - \varepsilon_1 \mu_2}{\varepsilon_2 \mu_2 - \varepsilon_1 \mu_1}}, \text{ čo teraz dáva } \operatorname{tg} \vartheta_1^{\parallel} = \sqrt{\frac{\varepsilon_2}{\varepsilon_1}}, \text{ pri } \mu_1 = \mu_2. \text{ Zaujímavý dôsledok sa prejaví napríklad}$$

tak, že za istých okolností sa zväzok elektromagnetického vlnenia (napríklad lúč svetla) odrazom od rozsiahlej plochy (hladina mora, povrch mesiaca) môže polarizovať. Znamená to, že z vlnenia, v ktorom pred dopadom boli vektory $\vec{E}$ orientované - vždy kolmo na smer šírenia - ale tak, že obsahujú aj $\parallel$ aj $\perp$ zložky, sa po odraze vytratí zložka $\parallel$ a zväzok (lúč) obsahuje len zožky $\perp$. Takéto, odrazom polarizované svetlo možno potom viac či menej zatmiť ("zhasnúť") vhodne natočeným tzv. polarizačným filtrom (bežná prax pri fotografovaní vodnej hladiny počas západu slnka).

Kritický uhol, ϑ_K .

Pretože $\gamma_1 \sin \vartheta_1 = \gamma_2 \sin \vartheta_2$, je v ideálnom magnetodielektriku $\sqrt{\varepsilon_1 \mu_1} \sin \vartheta_1 = \sqrt{\varepsilon_2 \mu_2} \sin \vartheta_2$, resp.

$\cos \vartheta_2 = \pm \sqrt{1 - \sin^2 \vartheta_2} = \pm \sqrt{1 - \frac{\varepsilon_1 \mu_1}{\varepsilon_2 \mu_2} \sin^2 \vartheta_1}$. Nech uhol dopadu ϑ_1 je reálny. Ak bude $\varepsilon_1 \mu_1 > \varepsilon_2 \mu_2$, od istej

hodnoty $\vartheta_1 \geq \vartheta_K$ bude výraz pod odmocninou záporný. Označme $a^2 = \frac{\varepsilon_1 \mu_1}{\varepsilon_2 \mu_2} \sin^2 \vartheta_1$, ak teda $a^2 > 1$, $\cos \vartheta_2$

$$= \pm j\sqrt{a^2 - 1} = \pm jb. \text{ Potom zjavne } |\rho_{\perp}| = \frac{|Z_2 \cos \vartheta_1 - Z_1 \cos \vartheta_2|}{|Z_2 \cos \vartheta_1 + Z_1 \cos \vartheta_2|} = \frac{(\cos \vartheta_1 \sqrt{\mu_2 \varepsilon_1} \mp jb \sqrt{\mu_1 \varepsilon_2})}{(\cos \vartheta_1 \sqrt{\mu_2 \varepsilon_1} \mp jb \sqrt{\mu_1 \varepsilon_2})} = 1, \text{ ako absolutná}$$

hodnota podielu dvoch komplexne združených čísel a fáza koeficienta odrazu je $\delta = \mp 2 \operatorname{arctg} \frac{b \sqrt{\mu_1 \varepsilon_2}}{\cos \vartheta_1 \sqrt{\mu_2 \varepsilon_1}}$.

Nie je ťažké zistiť aký charakter má vlnenie v druhom prostredí. Príslušný fázor, ktorý vlnu opisuje je daný výrazom: $\mathcal{E}_2(\vec{r}) = \mathcal{E}_{20} e^{-\gamma_2 \vec{n}_2 \cdot \vec{r}} = \mathcal{E}_{20} e^{-\gamma_2 (z \cos \vartheta_2 + x \sin \vartheta_2)}$, keďže jednotkový vektor odklonený od osi z o ϑ_2 je: $\vec{n}_2 = \vec{u}_z \cos \vartheta_2 + \vec{u}_x \sin \vartheta_2$ a polohový vektor: $\vec{r} = z\vec{u}_z + x\vec{u}_x$. Teraz je ale uhol ϑ_2 komplexný - v diskutovanom prípade $\cos \vartheta_2 = \pm jb$ a $\sin \vartheta_2 = \pm \sqrt{1 - \cos^2 \vartheta_2} = \pm \sqrt{1 - (jb)^2} = \pm \sqrt{1 - (jb)^2} = \pm \sqrt{1 + b^2} = \pm a$. Uvážme, že v ideálnom magnetodielektriku je $\gamma_2 = j\beta_2$ a v $\mathcal{E}_{20} = E_{20} e^{j\psi}$ zvolme $\psi = 0$. Matematicky možné riešenia potom sú

$$\mathcal{E}_2(\vec{r}) = E_2^{-j\beta_2 (\mp jbz \mp ax)} = E_2 e^{\pm \beta_2 bz} e^{\pm j\beta_2 ax} = E_2 e^{\pm A z} e^{\pm j B x} \leftarrow \boxed{E_2 e^{\pm \alpha z} e^{\pm j \beta x}}$$

V poslednom výraze členy: $A \equiv \beta_2 b$ a $B \equiv \beta_2 a$ sú na miestach, kde v dobre známom "jednoduchšom" prípade býva α a β , ako je to aj vyššie naznačené. Skutočnosť, že uhol ϑ_2 - určujúci smer šírenia sa vlny v druhom prostredí je komplexný, treba potom interpretovať takto. Tam, kde $z = \text{konšt.}$ - je konštantná amplitúda vlny (výraz $E_2 e^{\pm A z}$); tam, kde $x = \text{konšt.}$ - je konštantná fáza vlny (výraz $e^{\pm j B x}$). Vlnenie v druhom prostredí predstavuje tzv. *nehomogénnu vlnu*, v ktorej plochy konštantnej amplitúdy (roviny $z = \text{konšt.}$) a plochy konštantnej fázy (roviny $x = \text{konšt.}$) nie sú totožné, ale sú navzájom kolmé. V diskutovanom prípade sa vlnenie zjavne šíri v smere osi x - t.j. pozdĺž rozhrania a jeho amplitúda (v prostredí 2) - sa v smere osi z , t.j. v smere kolmom na smer šírenia postupne znižuje na nulu - fyzikálny zmysel v diskutovanom prípade dávajú teda záporné znamienka a tlmenie vlny v smere je dané hodnotou $A \equiv \beta_2 b = \beta_2 |\cos \vartheta_2|$.